

Научно-стручна конференција са међународним учешћем (Дивљана, 26-
27.11.2022)

Scientific-Professional Conference with international participation

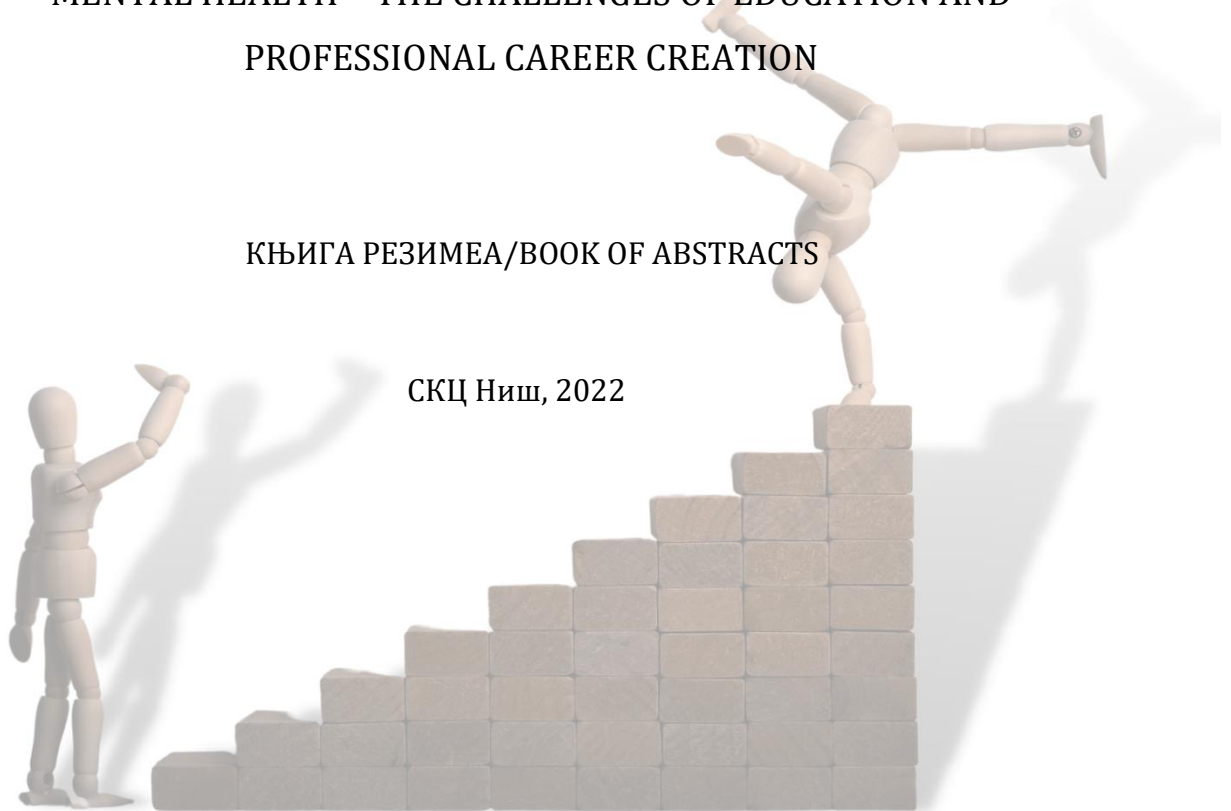
Организатор/Organizer

Психолошко саветовалиште за студенте Студентског културног центра Ниш
Psychological counselling for students within Students' Cultural Center Niš

МЕНТАЛНО ЗДРАВЉЕ – ИЗАЗОВИ У ОБРАЗОВАЊУ И ФОРМИРАЊУ
ПРОФЕСИОНАЛНЕ КАРИЈЕРЕ
MENTAL HEALTH – THE CHALLENGES OF EDUCATION AND
PROFESSIONAL CAREER CREATION

КЊИГА РЕЗИМЕА/BOOK OF ABSTRACTS

СКЦ Ниш, 2022

Научно-стручна конференција са међународним учешћем
(Дивљана, 26-27.11.2022)
Scientific-professional conference with international participation

(Divljana, 26-27.11.2022)

Програмски одбор

проф. др Бојана Димитријевић, Филозофски факултет, Универзитет у Нишу
проф. др Душан Ранђеловић, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици
доц. др Предраг Јеленковић, Студентски културни центар Ниш
проф. др Душан Тодоровић, Филозофски факултет, Универзитет у Нишу
проф. др Јелена Минић, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици
проф. др Боро Крстић, Универзитет у Бијељини
проф. др Љупчо Кеверески, Универзитет Св. Климент Охридски - Битола
доц. др Јелена Давидовић Ракић, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици
доц. др Миљана Павићевић, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици
Милена Вујичић, Психолошко саветовалиште за студенте Студентског културног центра Ниш
Катарина Минчић, Психолошко саветовалиште за студенте Студентског културног центра Ниш
Даринка Илић, Психолошко саветовалиште за студенте Студентског културног центра Ниш

Организациони одбор

Кристина Ранђеловић, Психолошко саветовалиште за студенте Студентског културног центра Ниш
Кристијан Пешић, Психолошко саветовалиште за студенте Студентског културног центра Ниш

Никола Јованчић, Психолошко саветовалиште за студенте Студентског културног центра Ниш

Милана Стаменковић, Психолошко саветовалиште за студенте Студентског културног центра Ниш

Анастасија Лекић, Психолошко саветовалиште за студенте Студентског културног центра Ниш

Анђела Челиковић, Психолошко саветовалиште за студенте Студентског културног центра Ниш

мр Небојша Јовановић, Студентски културни центар Ниш

Рецензенти

проф. др Душан Ранђеловић, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици

проф. др Јелена Минић, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици

доц. др Миљана Павићевић, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици

проф. др Душан Тодоровић, Филозофски факултет, Универзитет у Нишу

Уредници књиге резимеа / Book of abstracts Editors

Катарина Минчић, Психолошко саветовалиште за студенте СКЦ Ниш

Милена Вујичић, Психолошко саветовалиште за студенте СКЦ Ниш

Даринка Илић, Психолошко саветовалиште за студенте СКЦ Ниш

Александар Благојевић, Студентски културни центар Ниш

Издавач / Publisher: Студентски културни центар Ниш

За издавача / For the publisher: др Предраг Јеленковић, директор

Штампа/Print: Медивест КТ, Ниш

Тираж/Circulation: 100

Електронско издање/Electronic publication

ISBN: 978-86-7757-264-8

Научно-стручна конференција са међународним учешћем
у организацији Психолошког саветовалишта за студенте при Студентском
културном центру Ниш, подржана од стране Савеза студената Универзитета у
Нишу

*„Ментално здравље – изазови у образовању и формирању
професионалне каријере“*

Одморалиште „Гај“, Дивљана
26-27. новембра 2022. године

ПРОГРАМ КОНФЕРЕНЦИЈЕ

Субота, 26. Новембар 2022.

Свечано отварање конференције

11:00-11:20

*др Предраг Јеленковић - директор Студентског културног центра Ниш
Ивана Петковић - председница Савеза студената Универзитета у Нишу
проф. др Душан Ранђеловић - руководилац Психолошког саветовалишта за
студенте*

11:20-11:30

Пауза

11:30 – 13:00

Пленарно предавање: **Шта год те чини срећним – загонетка одраслог
доба у настајању**
Јелена Опсеница Костић

13:00-13:15

Пауза

13:15-14:15

Слободна саопштења

14:15-15:15

Пауза за ручак

15:15-16:15

Слободна саопштења: *Развој улоге саветодавног психолога*

16:15-16:30

Пауза

16:30-18:30

Тим билдинг: **Припадност са заједничким циљем**

Недеља, 27. новембар 2022.

11:00-13:00

Слободно време

13:00-14:00

Пауза за ручак

14:00-16:00

Радионица: **У сусрет професионалном идентитету – какво је моје професионално „ја“**

Милена Вујичић и Катарина Минчић

16:00-16:15

Пауза

16:15-17:00

Округли сто: **Изазови данашњице – ефекти на рад Психолошког саветовалишта за студенте Студентског културног центра**

17:00-17:10

Пауза

17:10-17:30

Затварање конференције

ПЛЕНАРНА ПРЕДАВАЊА
PLENARY LECTURES

ШТА ГОД ТЕ ЧИНИ СРЕЋНИМ – ЗАГОНЕТКА ОДРАСЛОГ ДОБА У НАСТАЈАЊУ

Јелена Опсеница Костић¹

Филозофски факултет, Универзитет у Нишу

Ко је одрасла особа? Питање звучи лако, али је одговор, за истраживаче из области друштвених наука, доста сложен. Бити одрасла особа значи припадање одређеној узрасној категорији. Међутим, значење узраста није у хронолошком одређењу, оно је друштвено. Речима творца теорије животног тока, Глена Елдера, „Рођење, пубертет или смрт су биолошке чињенице, али њихова значења у животном току су социјалне чињенице или конструкције“. Животни ток је секвенца друштвено друштвено дефинисаних и узрастом одређених догађаја и улога, који испишују биографију особе. Дакле, треба издвојити оне догађаје и улоге који се у одређеној култури сматрају ‘маркерима’ уласка у одрасло доба и ето дефиниције одрасле особе. До пред крај прошлог века у психологији, социологији и демографији као знаци уласка у одрасло доба служиле су „Великих пет“ социјалних улога: завршетак школовања, запошљавање – финансијска независност, исељавање из родитељске куће – независно становање, формирање стабилне партнерске везе и постајање родитељем. Статистички подаци су јасно показивали да особе у двадесетим годинама релативно брзо постижу ове улоге и прелазе из адолесценције у одрасло доба. У последњих неколико деценија, у развијеним земљама, догодиле су се многе промене, на пољу економије и образовања, по питању доступних послова, по питању схватања личне среће, на пример. Све те промене „су исцепале стару књигу правила када отићи од куће, колико дуго студирати, када ступити у брак“, како кажу Сетерсен и Реј. Између осталог, постало је јасно да нови развојни период – одрасло доба у настајању – о којем пише Џефри Арнет, дефинитивно постоји у модерним друштвима. У том периоду треба наћи одговорна питање које је постало права загонетка: како постати одрасла особа? Индивидуализација животног тока се може посматрати као позитиван феномен, као слобода за остваривање личних потенцијала и жеља, као могућност за ‘персонализовану конструкцију’ одраслости. Са друге стране, дестандардизација друштвених улога може бити и ризик. Стабилни обрасци улога, који данас недостају и на пољу рада и на пољу блиских односа, су основа за

---

¹ jelena.opsenica.kostic@filfak.ni.ac.rs

осећај личне стабилности и представљају превентивне факторе за укључивање у неконвенционалне и опасне активности. Потрага за личном срећом и решавање загонетке уласка у одрасло доба су озбиљан изазов за младе особе у модерним друштвима. Препознавање личних вредности и кретање ка њима може бити један од начина очувања субјективног благостања на том путу.

Кључне речи: Одрасло доба у настајању, теорија животног тока, друштвене улоге, лична срећа, личне вредности

WHATEVER MAKES YOU HAPPY – THE PUZZLE OF EMERGING ADULTHOOD

Jelena Opsenica Kostić

Faculty of Philosophy, University in Nis

What does it mean to be an adult? The question sounds rather simple, but for social science researchers it is quite complex. To begin with, being an adult means belonging to a certain age group. However, the meaning of an age group lies not in its chronological determination, but in its social determination. In the words of the creator of life course theory, Glen Elder, “Birth, puberty, and death are biological facts, but their meanings in the life course are social facts or constructions.” As a concept, the course of an individual’s life refers to a sequence of socially defined, age-graded events and roles that define, to a considerable extent, the contours of that person’s biography. Therefore, it is necessary to separate those events and roles which are considered ‘markers’ of adulthood, in order to be left with the definition of an adult. Up until the end of the past century, psychology, sociology and demographics relied on the “Big 5” social roles as indicators of adulthood: the completion of one’s education, finding employment, living on one’s own, the formation of a stable partner relationship, and becoming a parent. Statistical data clearly indicated that individuals in their twenties are relatively quick to achieve these roles and transition into adulthood. Over the past few decades, many changes have taken place in developed countries: in the field of economy and education, in terms of available job, in understanding the concept of personal happiness, for example. All these changes “shredded the old rule book for when to leave home, how long to spend in college, and when to marry”, as indicated by Settersten and Ray. Among other things, it became evident that a new period of development – emerging adulthood – as written about by Jeffrey Arnett, definitely exists in modern societies. During that period, it is necessary to answer a question which has become the real puzzle: how does one become an adult? The individualization of life course can be viewed as a positive phenomenon, as the freedom to realize one’s personal potential and desires, as well as the possibility for the ‘personalized construction’ of adulthood. On the other hand, the destandardization of social roles can prove to be a risk. The stable patterns of roles, which are lacking today both in the field of work and close personal relationships, are the basis for a sense of personal stability and represent preventive factors for inclusion in unconventional and dangerous activities. A search for personal happiness and solving

the puzzle surrounding entry into adulthood are serious challenges faced by young people in modern societies. Recognizing personal values and heading towards them can be one of the ways of preserving a subjective sense of wellbeing on that journey.

Key words: Emerging adulthood, life course theory, social roles, personal happiness, personal values

РАДИОНИЦЕ
WORKSHOPS

У СУСРЕТ ПРОФЕСИОНАЛНОМ ИДЕНТИТЕТУ – КАКВО ЈЕ МОЈЕ ПРОФЕСИОНАЛНО „ЈА“

Милена Вујичић, Катарина Минчић²

Психолошко саветовалиште за студенте Студентског културног центра Ниш

Циљ ове радионице је упознавање са ширим спектром професионалних улога, разумевање савременог концепта рада и целоживотног учења и развоја. Право је питање када почиње, а када се завршава формирање професионалног идентитета. Важно је запамтити да је професионални идентитет само један аспект идентитета који нас одређује, као и да се стицањем искуства мења и развија. Формално образовање полазна је основа нашег каријерног усмерења. Улазак у свет пословања носи са собом много изазова. Њихово успешно или неуспешно савладавање води нас ка различитим професионалним улогама. Применом технике СВОТ анализе представимо различите професионалне улоге у циљу позиционирања различитих занимања на тржишту. Овом вежбом тежимо да осветимо и личну позицију у односу на различите професионалне улоге. Учесници радионице добиће прилику да размене лична искуства, а у циљу успешнијег промишљања о својим очекивањима у контексту пословног света. Као исход радионице, очекујемо дубље промишљање о улози психолога у различитим професионалним доменама, развој флексибилности према савременом систему раду, спремност за излазак из очекиване професионалне улоге.

Кључне речи: професионалне улоге, професионални идентитет
Кључне речи: Саветовање, гешталт, дијалошки став

---

² milenamvujicic@gmail.com

ENCOUNTERING PROFESSIONAL IDENTITY – WHAT IS THE NATURE OF MY PROFESSIONAL SELF

Milena Vujičić, Katarina Minčić

Psychological counselling service for students within Students' Cultural Center Niš

The aim of this workshop is to get acquainted with a wider range of professional roles, to understand the modern concept of work and lifelong learning and development. The real question is when does the formation of a professional identity begin and when does it end. It is important to remember that professional identity is just an aspect of our identity as a whole and that it changes and develops with experience. Formal education is the starting point of our career paths. Entering the professional world brings many challenges. The successful or unsuccessful mastering of those challenges leads us to different professional roles. By applying the SWOT technique, we will present different professional roles in order to achieve the overview of different occupations on the market. With this exercise, we aim to raise awareness of our personal standpoint in relation to different professional roles. The participants of the workshop will have the opportunity to share personal experiences, with the aim of reflecting upon their own expectations in the context of the professional world. As an outcome of the workshop, we expect a deeper reflection on the role of psychologists in different professional domains, the development of flexibility in regards to the modern occupational system, readiness to leave the professional role we once imagined.

Key words: Professional roles, professional identity, emerging identity

ТИМ БИЛДИНГ: ПРИПАДНОСТ СА ЗАЈЕДНИЧКИМ ЦИЉЕМ

Анастасија Лекић, Исидора Спасић, Милица Стојановић³

Психолошко саветовалиште за студенте Студентског културног центра Ниш

Тим билдинг радионица односи се на процес којим се јача кохезија групе појединаца (запослених, волонтера) који су окупљени око заједничке сврхе или циља. Опште је познато да осећај припадности и повезаности са својим сарадницима доприноси ефикаснијем раду и општем благостању чланова организације. Чланови организације свакодневно долазе у међусобни контакт, што само по себи доводи до остваривања непосредне сарадње. Сврха овакве активности јесте додатно зближавање чланова, како би се поспешило осећај заједништва и постојања заједничке мисије и визије. Циљ ове радионице јесте ближе упознавање волонтера Психолошког саветовалишта за студенте. Како ова организација од скоро броји нове чланове, сматрамо пожељним и неопходним да се кроз ову активност они интегришу у сам колектив, јачајући на тај начин осећај припадности свих волонтера организације. Неопходност овакве акције увиђамо у чињеници да су сви волонтери Психолошког саветовалишта за студенте окупљени око истог циља - ширења свести о значају менталног здравља у популацији младих. Циљ радионице биће остварен кроз сет задатака и активности који ће подстаћи учеснике на тимски рад и сарадњу, решавање проблемских задатака и размену личних садржаја. Као исход ове радионице очекујемо ефикаснији рад саме организације, како у оквиру појединачних сектора (едукативног, истраживачког и саветодавног), тако и Психолошког саветовалишта за студенте као целине, с обзиром да ће учесници радионице долазити из свих сектора организације, те имати прилику да поспеше међусобну сарадњу њених различитих делова..

Кључне речи: Тим, сарадња, заједништво, ефикасност

---

³ lekicanastasija2@gmail.com

TEAM BUILDING: SENSE OF BELONGING WITH A COMMON PURPOSE

Anastasija Lekić, Isidora Spasić, Milica Stojanović

Psychological counselling service for students within Students' Cultural Center Niš

A team building workshop refers to a process that strengthens the cohesion of a group of individuals (employees, volunteers) who are gathered around a common purpose or goal. It is generally known that a sense of belonging and connection with one's co-workers contributes to more efficient work and the general well-being of the organization's members. Members of the organization come into contact with each other daily, which in itself leads to direct cooperation. The purpose of this activity is to further bring the members closer together, in order to promote a sense of community and the existence of a common mission and vision. The aim of this workshop is for volunteers of the Psychological Counseling Centre for students to get to know each other more closely. In the recent months, this organization has gained new members, and therefore we consider it preferable and necessary that through this activity they integrate into the collective itself, thereby strengthening the sense of belonging of all volunteers of the organization. We see the necessity of this action in the fact that all volunteers of the Psychological Counseling Centre for Students are gathered around the same goal - spreading awareness of the importance of mental health in the youth population. The goal of the workshop will be achieved through a set of tasks and activities that will encourage participants to work as a team and cooperate, solve problem tasks and share personal content. As an outcome of this workshop, we expect more efficient work of the organization itself, both within individual sectors (educational, research and counseling), and the Psychological Counseling Centre for students as a whole, given that participants of the workshop will come from all sectors of the organization, and have the opportunity to promote cooperation of its different parts.

Key words: Team, cooperation, fellowship, efficiency

СЛОБОДНА САОПШТЕЊА
THEMATIC SESSION

УВОД У АНАТОМИЈУ СИНДРОМА САГОРЕВАЊА – УЛОГА НЕГАТИВНОГ КОНЦЕПТА СЕБЕ И ДРУГИХ И СТРАТЕГИЈА СУОЧАВАЊА СА СТРЕСОМ

Даринка Илић⁴, Милица Тасковић

Психолошко саветовалиште за студенте Студентског културног центра Ниш

Синдром сагоревања може да се дефинише као стање психолошке и менталне исцрпљености због посла или факултета, када уобичајене методе суочавања са стресом нису ефикасне. Циљ овог истраживања био је да се испита однос између сагоревања, стратегија суочавања са стресом (Решавање проблема, Тражење социјалне подршке и Избегавање) и негативног концепта себе и других, као и испитивање предиктивне моћи негативног концепта себе и других и стратегија суочавања са стресом у предвиђању сагоревања. Узорак су чинили већином студенти Универзитета у Нишу (N=166), просечне старости око 28 година (M=27,9; СД=8,56), при чему 87.3% узорка чине женски испитаници. Синдром сагоревања је мерен Скалом процене за одређивање нивоа синдрома сагоревања. Негативни концепт себе и негативни концепт других је мерен Упитником за процењивање афективне везаности адолесцената и одраслих (УПИПАВ-Р), док су стратегије суочавања са стресом мерене ревидираним упитником Индикатори стратегија превладавања (ЦСИ). Резултати вишеструке регресионе анализе су показали да се ниво сагоревања може предвидети на основу негативног концепта себе и стратегија суочавања са стресом. Модел је у целини био статистички значајан [$R^2=,59$; $F_{(5, 159)}=46,53$, $p<,000$], и објашњава 59% варијансе синдрома сагоревања. Као значајни предиктори издвојили су се Негативан концепт себе ($\beta=-,64$, $p<,001$) и стратегије Избегавања ($\beta=,12$, $p<,05$). Можемо закључити да ће млади људи са негативним концептом себе, односно они који су често несигурни у сопствену вредност и они који користе стратегије избегавања, односно они који својим понашањем скрећу мисли са проблема, вероватније имати симптоме синдрома сагоревања.

Кључне речи: Синдром сагоревања, негативни концепт себе, избегавајуће стратегије

---

⁴ darinka.ilic.98@gmail.com

**AN INTRODUCTION TO THE ANATOMY OF BURNOUT SINDROME – THE ROLE OF
NEGATIVE SELF-CONCEPT AND NEGATIVE CONCEPT OF OTHERS AND STRESS
COPING STRATEGIES**

Darinka Ilić, Milica Tasković

Psychological counselling service for students within Students' Cultural Center Niš

Burnout syndrome can be defined as a state of psychological and mental exhaustion due to work or college, when the usual methods of dealing with stress are not effective. The aim of this study was to examine the relationship between burnout, stress coping strategies (Problem Solving, Seeking Social Support and Avoidance) and negative self-concept and others, as well as examining the predictive power of negative self-concept and others and stress coping strategies in predicting combustion. The sample consisted mostly of students from the University of Niš (N=166), average age around 28 years (M=27.9, SD=8.56), with 87.3% of the sample being female respondents. Burnout syndrome was measured by the Assessment scale for determining the levels of burnout syndrome. Negative self- concept and negative concept of others were measured by the Questionnaire for assessing the attachment of adolescents and adults. (UPIPAV-R), while coping strategies were measured by the revised Coping Strategy Indicators (CSI) questionnaire. The results of multiple regression analysis showed that the level of burnout could be predicted on the basis of a negative self - concept and coping strategies. The model was statistically significant [$R^2=.59$, $F_{(5, 159)}=46.53$, $p<.000$], and explains 59% of the variance of the burnout. Negative concept of self ($\beta =-.64$, $p<.001$) and avoiding strategy were significant predictors ($\beta=.12$, $p<.05$). We can conclude that young people with a negative concept of themselves, that is, those who are often insecure about their own worth and those who use avoidance strategies, that is, those who divert their thoughts from problems with their behavior, will have more likely symptoms of burnout syndrome.

Key words: Burnout syndrome, negative self-concept, avoidant strategies

СОЦИЈАЛНА АНОМИЈА, КОНФОРМИЗАМ И АНТИЕГАЛИТАРИЗАМ КАО ПРЕДИКТОРИ ВЕЗАНОСТИ ЗА ВЛАСТИТУ ЕТНИЧКУ ЗАЈЕДНИЦУ

Милан Милановић⁵, Марија Тодосијевић, Сандра Пешић

Психолошко саветовалиште за студенте Студентског културног центра Ниш

Циљ овог истраживања је утврдити повезаност социјалне аномије, конформизма и антиегалитаризма са национализмом, као и да ли ови концепти могу значајно да предвиђају овакву везаност за властиту етничку заједницу. Социјална аномија посматрана је као перцепција испитаника о друштвеним нормама. Конформизам означава приклањање и прихватање вредности већине. Антиегалитаризам односи се на ставове који подржавају неједнака права одређених друштвених група, док је национализам посматран као искључива везаност за своју, и додавање мање вредности другим нацијама. Подаци су прикупљени коришћењем Скале националне везаности, Скале социјалне доминације (Социал Доминанце Сцале – СДО-7), Скале за испитивање социјалне аномије и Скале конформизма. Узорак се састоји од 284 испитаника мушког (N=60) и женског пола (N=223), узраста између 18 и 60 година (M=25,84; СД=6,58). Модел је статистички значајан и објашњава 25% варијансе национализма ($R^2=0,25$; $F_{(3,280)}=31,072$; $p<0,000$), где су се сви предиктори у моделу издвојили као статистички значајни – социјална аномија ($\beta=0,338$, $p<0,001$), конформизам ($\beta=0,220$; $p<0,001$) и антиегалитаризам ($\beta=0,207$; $p<0,001$). Добијени резултати сугеришу позитивну повезаност национализма са свим поменутиим концептима, као и међусобну позитивну повезаност самих предиктора из модела, што указује на потребу за даљим социопсихолошким испитивањима ових појава.

Кључне речи: Социјална аномија, национализам, конформизам, антиегалитаризам

---

⁵ milanovic.milan.f98@gmail.com

SOCIAL ANOMIE, CONFORMITY AND ANTI-EGALITARIANISM AS PREDICTORS OF ATTACHMENT TO ONE'S OWN ETHNIC COMMUNITY

Milan Milanović, Marija Todosijević, Sandra Pešić

Psychological Counseling Center for Students within Students' Cultural Center Niš

The aim of this research is to determine the connection between social anomie, conformism and anti-egalitarianism with nationalism, as well as whether these concepts can significantly predict this attachment to one's own ethnic community. Social anomie was observed as the respondent's perception of social norms. Conformism means bowing and accepting the values of the majority. Anti-egalitarianism refers to attitudes that support the unequal rights of certain social groups, while nationalism is seen as an exclusive attachment to one's own, and giving less value to other nations. Data were collected using the National Attachment Scale, the Social Dominance Scale (SDO-7), the Social Anomie Scale, and the Conformity Scale. The sample consists of 284 male (N=60) and female (N=223) respondents, aged between 18 and 60 years (M=25.84, SD=6.58). The model is statistically significant and explains 25% of the variance of nationalism ($R^2=0,25$, $F_{(3, 280)}=31,072$, $p<.000$), where all predictors in the model were statistically significant – social anomie ($\beta=0,338$, $p<.001$), conformity ($\beta=0,220$, $p<.001$) and anti-egalitarianism ($\beta=0,207$, $p<.001$). The obtained results suggest a positive association of nationalism with all mentioned concepts, as well as a mutual positive association of the predictors from the model, which indicates the need for further socio-psychological investigations of these phenomena.

Key words: Social anomie, nationalism, conformism, anti-egalitarianism

КАД БИХ БИО БОГАТ ЈА – ПОВЕЗАНОСТ ОЧЕКИВАЊА ВИСОКИХ ПРИХОДА И НАРУШЕНОГ ПСИХОФИЗИЧКОГ ЗДРАВЉА

Ана Комленић⁶, Анђела Кељановић

*Филозофски факултет, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у
Косовској Митровици*

Досадашња истраживања потврђују негативну везу између материјалистичких вредности и личног благостања. Иако се материјализам и у нашој култури све чешће повезује са успехом, неоспорна је значајна повезаност између пада генералног задовољства животом, осећања среће, али и физичког и менталног здравља код оних особа које дају већи значај екстринзичким насупрот интринзичким наградама. Циљ нашег истраживања је да утврди да ли код испитаника који очекују приходе који их ослобађају даљег радног ангажовања, односно код испитаника код којих радна упосленост не заузима значајно место у систему личних вредности, долази до промена у психо-физичком здрављу (соматских сметњи, нарушеног сна и виталности, полета...) као и да утврдимо да ли постоје међугрупне разлике између испитаника различитог образовног степена и доживљаја да сама радна упосленост по себи даје смисао животу. Инструменти коришћени у истраживању су скала Централности рада (субскеле: „Када бих имао приходе који покривају моје месечне трошкове никада не бих ни радио/студирао и „Чак и када бих био милионер, наставио бих да радим/студирам”, „Радна упосленост (студирање) даје смисао мом животу”) (Кељановић и Комленић, 2020) и Скала психо-физичког здравља (СПФЗ-2) (Мајсторовић, 2011). Истраживањем је обухваћено 239 испитаника оба пола (108 високо образованих, 77 студената, 30 средњег образовања, 16 доктора наука и 8 испитаника са завршеном вишом школом) просечне старости 40 година код испитаника из опште популације, односно 23 године код студената. Подаци су прикупљени анонимно, применом онлине упитника на читавој територији Србије. Када је реч о психо-физичком здрављу уочено је да постоје разлике између група и то тако да студенти и испитаници са вишом школом пријављују највише симптома здравствених сметњи ($F_{(4,234)}=2.446$, $p=.047$), као и да постоји повезаност између очекивања прихода који омогућују да се више никада не ради нити

---

⁶ okianna@gmail.com

студира и израженијих симптома поремећаја психо-физичког здравља $r(239)=.174$, $p<0,01$. Нису уочене разлике између различитих образовних група према намери да не раде више уколико би имали приходе који би им то омогућили ($F_{(4,234)}=1.182$, $p=.319$), као ни према доживљају да рад сам по себи даје смисао животу ($F_{(4,234)}=1.468$, $p=.213$). Закључено је да очекивање прихода који потенцијално ослобађају особу даље радне уписаности и занемаривање вредност рада и студирања, оставља негативне последице на психо-физичко здравље, али да разлике у образовном степену нису предуслов да се овакве вредности формирају. Иако постоје разлике у психофичком здрављу, став да рад даје смисао животу није посебно изражен нити у једној од образовно различитих група.

Кључне речи: Психофизичко здравље, благостање, материјални приходи, радна ангажованост

IF I WERE RICH – THE CONNECTION BETWEEN WISHING FOR HIGH INCOMES AND IMPAIRED PSYCHOPHYSICAL HEALTH

Ana Komlenić, Anđela Keljanović

Faculty of Philosophy, University in Pristina with a temporary seat in Kosovska Mitrovica

Previous research confirms the negative relationship between materialistic values and personal well-being. Although materialism is increasingly associated with success in our culture, there is an undeniable significant connection between the decline in general life satisfaction, feelings of happiness, but also physical and mental health in those people who give more importance to extrinsic versus intrinsic rewards. The aim of our research is to determine whether there are changes in psycho-physical health among respondents who desire income that frees them from further work engagement, as well as to determine whether there are intergroup differences between respondents of different educational levels and the perception that work involvement itself gives meaning to life. The research included 239 respondents of both sexes (108 highly educated, 77 students, 30 with secondary education, 16 PhD and 8 respondents with higher education) with an average age of 40 years for respondents from the general population, or 23 years for students. The data were collected anonymously, using an online questionnaire throughout the territory of Serbia. When it comes to psycho-physical health, it was observed that there are differences between the groups, such that students and respondents with higher education report the most symptoms of health disorders ($F(4,234)=2.446, p=.047$), as well as that there is a connection between wishing for income that allows one to never work or study again and more pronounced symptoms of psycho-physical health disorders $r(239)=.174, p < .01 (.007)$. No differences were observed between different educational groups regarding the intention not to work more if they had the income that would enable them to do so ($F(4,234)=1.182, p=.319$), nor regarding the perception that work in itself gives meaning to life ($F(4,234)=1.468, p=.213$). It was concluded that wishing for an easy life, which emphasizes the importance of high incomes and marginalizes the value of work and study, leaves negative consequences on psycho-physical health, but that differences in

educational level are not a prerequisite for such attitudes to be formed. Although there are differences in psychological health, the attitude that work gives meaning to life is not particularly pronounced in any of the educationally diverse groups.

Key words: Psychophysical health, well-being, material income, work engagement

ЗНАЧАЈНИ ПРЕДИКТОРИ ГЕНЕРАТИВНОСТИ У СТАРИЈОЈ ДОБИ

Валентина Нинић⁷, Јована Милатовић, Жарко Рађановић

Опшат болница, психијатријска служба, Врбас

Ерик Ериксон 50-тих година 20. века уводи појам генеративности који подразумева “примарну бригу за стварање и вођење следеће генерације”. Циљ истраживања је био испитати у којој су корелацији задовољство генеративном бригом (заокупљеност добробити млађих генерација, властитим доприносима тим генерацијама и друштву у целини) са образовањем и социјалним статусом. Настојали смо да размотримо у ком су степену варијабле генеративности повезане са изазовима родитељства, старијих особа и особа каснијег старијег доба. Узорак је развојно неспецифичан и обухвата 51-ог испитаника из Врбаса и Новог Сада, различитог брачног статуса, образовања и пола. Структура узорка: 12 мушкараца и 39 жена просечне старости 59 година (АС= 59 год.), брачни статус: у браку 64%, разведени 8%, удовац/удовица 26% и невенчани 2%. Образовни ниво: основна школа 4%, средња школа 50%, виша школа 10% и висока школа/факултет 36%. Упитник самопроцене задовољства родитељском улогом (3 питања), скала самопроцене успешног старења (20 тврдњи) и Лоуола скала генеративности (17 тврдњи) процењене су петостепеном Ликертовом скалом (1 – уопште се не односи на мене до 5 – у потпуности се односи на мене). Тридесет варијабли генеративности, које су базиране на степену задовољства родитељством су обрађене факторском анализом и груписане у девет фактора: доживљај компетентности, социјална реализованост, успешно старење, самосталност – независност, корисност другима, испуњеност својим животом, поучавање, помирљивост са смрћу, социјална компетентност и укљученост. Добијени регресиони бета коефицијенти указују да, статистички значајан утицај има група променљивих у оквиру првог фактора који се тиче доживљаја компетентности. Истраживање је показало да су испитаници који себе сматрају способнијим да се суоче са променама, који су укључени у друштвени живот и који постужу оно што треба и што желе задовољнији су својим родитељством и својом родитељском улогом. Самим тим и са генеративношћу. Постоји статистички значајна разлика у одговорима испитаника у зависности од њиховог брачног статуса за варијабле

---

⁷ valentina.ninicv@gmail.com

задовољство децом ($F_{(2,62)} = 3.719$, $p = .030$) и задовољство односима са децом ($F_{(2,62)} = 7.212$, $p = .002$). Разведени родитељи бележе статистички значајно ниже резултате на горе поменута два фактора од оних који су у браку или оних који су остали без брачног партнера. Док особе које су у браку у односу на друге категорије имају највећи васпитни утицај на децу јер су поучљивији и задовољнији својом родитељском улогом, а самим тим имају виши степен генеративне бриге. Приликом поређења пола испитаника жене из нашег узорка које сматрају да су корисне у смислу помагања породици и друштву показују већи степен генеративности у односу на супротни пол невезано за брачни статус. Приликом поређења пола на другим факторима није уочена статистички значајна разлика. Због ситуације са пандемијом узорак је ограничен, па резултате и добијене закључке треба узети са резервом и користити их као оквир за наредно истраживање. Закључак: добар предиктор генеративности је брачни статус, образовање и генерално задовољство родитељском улогом.

Кључне речи: Генеративност, родитељство, брак, образовање, пол

PREDICTION OF ANXIETY BASED ON HOPE AND THE EXTERNAL LOCUS OF CONTROL AT THE BEGINNING OF A PANDEMIC

Valentina Ninić, Jovana Milatović, Žarko Rađanović

General hospital, psychiatric ward, Vrbas

In the 1950s, Erik Erikson introduced the concept of generativity, which implies „the primary concern for creating and leading the next generation“. We wanted to investigate the correlation between satisfaction with generative care (preoccupation with the well-being of younger generations, own contributions to those generations and society as a whole) with gender, education and social status. More precisely, we wanted to consider to what degree the variables of generativity influence the challenges of parenting, the elderly and people in later old age. The sample is developmentally non-specific and includes 51 residents from Vrbas and Novi Sad, of different marital status, education and gender. Sample structure: 12 men and 39 women, average age 59 years (AS= 59 years), marital status: married 64%, divorced 8%, widowed/widow 26% and unmarried 2%. Educational level: primary school 4%, secondary school 50%, high school 10% and college/college 36%. The Self-Assessment of Parental Role Satisfaction Questionnaire (3 questions), the Self-Assessment of Successful Aging Scale (20 statements) and the Loyola Generativity Scale (17 statements) were assessed on a five-point Likert scale (1 – does not apply to me at all to 5 – completely applies to me). Thirty variables of generativity, which are based on the degree of satisfaction with parenthood, were processed by factor analysis and grouped into nine factors: experience of competence, social realization, successful aging, autonomy - independence, usefulness to others, fulfillment of one's life, teaching, reconciliation with death, social competence and involvement. The obtained regression beta coefficients indicate that a group of variables within the first factor, which concerns the experience of competence, has a statistically significant influence. Research is showed that respondents who consider themselves more capable of facing changes, who are involved in social life and who achieve what they need and want, are more satisfied with their parenting and their parental role. Therefore, with generativity. There is a statistically significant difference in respondents'; answers depending on their marital status for the variables satisfaction with children ($F_{(2,62)}=3.719$, $p=.030$) and satisfaction with relationships with children ($F_{(2,62)}=7.212$, $p=.002$). Divorced parents record statistically significantly lower results on the above-mentioned two factors than

those who are married or those who are left without a spouse. While people who are married compared to other categories have the greatest educational influence on children because they are more teachable and satisfied with their parental role, and therefore have a higher degree of generative care. When comparing the gender of respondents, women from our sample who consider themselves useful in terms of helping the family and society show a higher degree of generativity compared to the opposite gender regardless of marital status. When comparing gender, no statistically significant difference was observed on other factors. Due to the situation with the pandemic, the sample is limited, so the results and conclusions should be taken with a grain of salt and used as a framework for future research. Conclusion: a good predictor of generativity is marital status, education and general satisfaction with the parental role.

Key words: Generativity, parenthood, marriage, education, gender

СЛОБОДНА САОПШТЕЊА:

Развој улоге саветодавног психолога

THEMATIC SESSION:

The emerging counseling psychologist

ПРОЦЕС ТРИЈАЖЕ У РАДУ СА ПСИХОТИЧНИМ КЛИЈЕНТИМА

Александра Миладиновић⁸

Психолошко саветовалиште за студенте Студентског културног центра Ниш

Како се процес тријаже са клијентима код којих се уочава могућност декомпензације може значајно разликовати од других разговора и саветодавних процеса те представљати изазов у раду, важно је подржати волонтере и оспособити их за обављање процеса тријаже са психотичним клијентима. Иако овакви клијенти нису преваходно група са којима волонтери саветовалишта раде, ипак, дешава се у пракси да се и са њима сусретнемо, па је поседовање одређених знања и вештина које би омогућиле пружање адекватне психолошке помоћи у том тренутку неопходно. Такође, важним се сматра и јачање капацитета волонтера неопходних у сусрету и раду са овом групом клијената. Задатак овог саопштења јесте ближе теоријско и практично упућивање саветника у тријажни рад са клијентима. Укратко ће бити обухваћене теме попут тога како ступити у контакт и започети тријажни процес, која питања су пожељна а која би требало избегавати, како испитивати могућност халуцинаторних доживљаја пацијената у тренутку разговора, где и како упутити клијенте даље. Садржај се односи на кратко теоријско разјашњење концепта психотичне декомпензације, која душевна обољења типа психозе постоје, позитивних и негативних симптома, измена на нивоу мисли и емоција које је могуће уочити у току самог разговора са клијентом, концепта ремисије. Циљ саопштења подразумева разговор и предлоге о начину и могућностима подршке клијентима који су имали или могу имати искуство декомпензације, затим о могућностима и ограничењима кратког супортивног рада приликом тријаже, као и о страховима и капацитетима саветника у раду са овом групом клијената. Исход би се односио на стварање представе волонтера о томе како би могао изгледати разговор и по чему би се разликовао од стандардног разговора који водимо са осталим клијентима. Могућност адекватног испитивања и пружања подршке клијентима као и искуство подржаности волонтера у даљем раду.

Кључне речи: Тријажа, декомпензација, психоза, супортивни рад

---

⁸ aleksismiladinovic@gmail.com

THE TRIAGE OF PSYCHOTIC CLIENTS

Aleksandra Miladinović

Psychological Counseling Center for Students within Students' Cultural Center Niš

As the process of triage with clients with the possibility of decompensation can be significantly different from other conversations and counseling processes and represent a challenge in work, it is important to support volunteers and train them to perform the process of triage with psychotic clients. Although such clients are not primarily the group with whom counseling center volunteers work, nevertheless, it happens in practice that we also meet them, so having certain knowledge and skills that would enable the provision of adequate psychological help at that moment is necessary. Also, it is considered important to strengthen the capacity of volunteers necessary to meet and work with this group of clients. The task of this announcement is to provide a more detailed theoretical and practical introduction to counselors in triage work with clients. Topics such as how to get in touch and start the triage process, which questions are desirable and which should be avoided, how to examine the possibility of hallucinatory experiences of patients at the time of the interview, where and how to refer clients further will be briefly covered. The content refers to a short theoretical explanation of the concept of psychotic decompensation, which mental illnesses such as psychosis exist, positive and negative symptoms, changes at the level of thoughts and emotions that can be observed during the conversation with the client, the concept of remission. The goal of the announcement includes discussion and suggestions about the way and possibilities of supporting clients who have had or may have the experience of decompensation, then about the possibilities and limitations of short support work during triage, as well as about the fears and capacities of counselors in working with this group of clients. The outcome would refer to the creation of the volunteer's idea of what the conversation might look like and how it would differ from the standard conversation we have with other clients. The possibility of adequately examining and providing support to clients, it is also important that volunteers feel supported in further work.

Key words: Triage, decompensation, psychosis, supportive work

ТЕОРИЈСКИ МОДЕЛ ВЕРТИКАЛНОГ РАЗВОЈА ПОЈЕДИНЦА И ДРУШТВА

Нинослав Петровић⁹

Психолошко саветовалиште за студенте Студентског културног центра Ниш

Овај рад врши кратак приказ главних идеја теоријских концепција са циљем бољег разумевања развоја људске личности. Развој технологије нам је учинио упознавање других култура доступнијим. Све чешће смо у контакту са људима различитих вредносних система. Глобализација ставља један велики изазов испред нас, изазов који би требало прво психолози да прихвате, а то је разумевање различитости. Рад представља приказ теорије Дон Едњард Бецк-а (Спурал динамицс) и теорије Сусанне Цоок-Греутер (9 Стагес оф Его девелопмент). У другој половини двадесетог века је настало више теорија које говоре о вертикалном развоју личности појединца и развоју колективне свести. Оно што спаја такве покушаје објашњавања људске природе јесте конструктивистички развојни приступ проблему. Сржно веровање оваквих теорија јесте да људи активно конструишу перципирану реалност, те да је стварност одређена њиховим искуствима. Генерално, теорије људског развоја деле неке заједничке претпоставке. Теорија развоја описује развијање људских потенцијала ка дубљем разумевању, мудрости и делотворности у свету. Раст се дешава у логичном низу фаза или ширења погледа на свет од рођења до смрти. Покрет се често пореди са спиралом која се стално шири. Све у свему, погледи на свет еволуирају од једноставних ка сложеним, од статичких ка динамичким и од его-центричних до социоцентричних. До наредне фазе долази се само када се уоче ограничења претходне фазе. Једном када је фаза превазиђена, остаје део индивидуалног репертоара одговора. Нова фаза развоја је усвојена тек када постане примарно сочиво за сагледавање искуства. Свака каснија фаза у низу је више диференцирана, интегрисана, флексибилнија и способнија за оптимално функционисање. Стадијум развоја човека утиче на оно што примећује и чега може постати свестан, оно што може да опише, артикулише, култивише и мења. Стадијуми се грубо могу поделити у преконвенцијално, конвенцијално и

---

⁹ n.petrovic-15980@filfak.ni.ac.rs

постконвенцијално схватање и доживљавање света. Сваки од ових стадијума је у раду детаљније представљен са својим практичним импликацијама.

Кључне речи: Развој личности, вертикални развој, его развој

THEORETICAL MODEL OF VERTICAL DEVELOPMENT OF THE INDIVIDUAL AND SOCIETY

Ninoslav Petrović

Psychological Counseling Center for Students within Students' Cultural Center Niš

This paper provides a brief presentation of the main ideas of theoretical concepts with the aim of better understanding the development of the human personality. The development of technology has made getting to know other cultures more accessible. More and more often we are in contact with people of different value systems. Globalization puts one big challenge in front of us, a challenge that psychologists should first accept, and that is the understanding of diversity. The paper presents the theory of Don Edward Beck (Spiral dynamics) and the theory of Susanna Cook-Greuter (9 Stages of Ego development). In the second half of the 20th century, several theories emerged that talk about the vertical development of an individual's personality and the development of collective consciousness. What unites such attempts to explain human nature is a constructivist developmental approach to the problem. The core belief of such theories is that people actively construct perceived reality, and that reality is determined by their experiences. In general, theories of human development share some common assumptions. The theory of development describes the development of human potential towards deeper understanding, wisdom and effectiveness in the world. Growth occurs in a logical sequence of stages or expanding worldviews from birth to death. The movement is often compared to an ever-expanding spiral. Overall, worldviews evolve from simple to complex, from static to dynamic, and from egocentric to sociocentric. The next stage is reached only when the limitations of the previous stage are observed. Once a stage is overcome, it remains part of the individual's repertoire of responses. A new phase of development is adopted only when it becomes the primary lens for viewing experience. Each subsequent stage in the sequence is more differentiated, integrated, flexible and capable of optimal functioning. The stage of human development affects what he notices and what he can become aware of, what he can describe, articulate, cultivate and change. The stages can be roughly divided into pre-conventional, conventional and post-conventional understanding and experiencing the world. Each of these stages is presented in detail in the paper with its practical implications.

Key words: Personality, development, vertical development, ego development

ПРВО ПРЕДСТАВЉАЊЕ: ПРИРУЧНИК ЗА РАД У САВЕТОДАВНОМ СЕКТОРУ

Кристина Милевић¹⁰

Психолошко саветовалиште за студенте Студентског културног центра Ниш

Треће издање Приручника за рад у саветодавном сектору Психолошког саветовалишта за студенте представља систематизацију вишегодишње волонтерске праксе; настојаће да обухвати најчешће теме са којима клијенти долазе, као и одговоре на питања и етичке недоумице са којима се млађи волонтери повремено суочавају. Циљ Приручника је да информише актуелне и будуће волонтере саветодавног сектора о правима, задацима и одговорностима које улога саветника носи и да их у тој улози подржава. Садржински, обухватаће три целине – Рад у саветодавном сектору, Смернице за рад са специфичним темама и Саветодавне технике. Како је већина процеса у оквиру саветовања повезана и природно се дешава у исто време, поједини делови биће хиперлинковани и биће могућ „скок“ са једне стране на другу када је реч о међусобно блиским темама. Поједине ситуације биће поткрепљене примерима. Те илустрације нису повезане са стварним догађајима и личностима, међутим, замишљене су тако да наликују онима које се заиста могу десити у пракси. Сусрет са сваким клијентом је јединствен, непоновљив, а сваки саветодавни рад креативни процес – зато нема универзалног решења за сваку ситуацију. Стога ће и овај Приручник бити креиран са идејом да подржи, информише, пружи смернице и подстакне на размишљање, пре него да представља ригидан систем правила. За некога ће ово бити први сусрет са функционисањем сектора, за друге подсетник, али се надамо да ће у њему свако моћи да пронађе нешто подржавајуће и хранљиво за себе.

Кључне речи: Саветодавни сектор, саветодавни процес, подршка, етика, технике

---

¹⁰ kmilevic@yahoo.com

SNEAK PEEK: THE HANDBOOK OF THE COUNSELING SECTOR

Kristina Milević

Psychological Counseling Center for Students within Students' Cultural Center Niš

The third edition of the Handbook for the volunteers in the counseling sector of the Psychological Counseling Center for Students presents a systematization of many years of volunteer practice. The handbook will strive to cover the most common topics that clients bring to our Counseling Center, as well as answers to questions and ethical concerns that younger volunteers may occasionally face. The aim of the Handbook is to inform current and future volunteers of the counseling sector about the rights, tasks and responsibilities of the role of a counselor and to support them in that role. Content-wise, it will include three units - *Work in the counseling sector*, *Guidelines for working with specific topics* and *Counseling techniques*. As most of the counseling processes are connected and naturally occur at the same time, certain parts will be hyperlinked and it will be possible to "jump" from one side to the other when it comes to closely related topics. Certain situations will be supported by examples. These illustrations are not related to actual events and persons, however, they are intended to resemble those that may actually happen in practice. The meeting with each client is unique, unrepeatable, and each counseling process is actually a creative process - that's why there is no universal solution for every situation. Therefore, this Handbook was created to support, inform, provide guidelines and stimulate critical thinking, rather than representing a rigid system of rules. For some, this will be the first encounter with the functioning of the sector, for others a reminder, but we hope that everyone will be able to find something supportive and nourishing for themselves.

Key words: Counseling sector, counseling process, support, ethics, techniques